

APPELLATE CIVIL

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ.

ਐੱਮ. ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਵੀਨਾ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1963 ਦੀ F. A. O. 174-D

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) - ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 32 - ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ - ਕੀ ਉਹ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ - ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ - ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਰੁਕਾਵਟ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 21 ਦੇ ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(ਡਿਕਟਮ)। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਾਡੇ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇਵੇਂ ਇਸਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ

ਦੀ ਕੁਝ ਸਥਾਈਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਵਿਵਹਾਰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਡਰ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੰਗੇ ਹਨ. ਨਾ ਤਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਘਰ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਨੇਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘਰ ਦਾ ਵੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਸਾਹਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 2 ਅਗਸਤ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਰਾਏ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਸੇਠੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ।

ਨਿਰਣਾ

ਦੁਆ, ਜੇ.— ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 2 ਅਗਸਤ, 1963 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ,

ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 151, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਡਾ. ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ

-3-

ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮਈ, 1961 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਸਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਸਮਝਿਆ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ 20 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਘਰੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਥੇ ਰਿਹਾ, ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਪਤੀ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਚਲੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਕਲਕੱਤੇ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ, ਇੱਕ 6 ਜੂਨ, 1961 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ 16 ਜੂਨ, 1961 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਵਰਾਂ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪਤੀ ਨੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕੁਝ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਬਕਾ-ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 174 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਪਣੇ

ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੱਚੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ

-4-

18 ਨਵੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਘਰ ਉਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 24 ਮਈ 1961 ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਚਿੱਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 174 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੇ ਦੋ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ: -

- (1) ਕੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਡੀਕਰੀ-ਧਾਰਕ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੇਲ-

ਮਿਲਾਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ

-5-

ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਗਲਤੀ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ 'ਤੇ ਅੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 174 ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰੋਕ ਨਾ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 8 ਮਈ, 1964 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਕੋਰਟ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 15 ਮਈ 1964 ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਉਸਨੇ 1954 ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, XLIII ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨੇ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਤੇ

ਇਹ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਪੜ੍ਹੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ f) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ

-6-

ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਆਰਡਰ 21, ਨਿਯਮ 32, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"32. (1) ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਧਿਰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ, ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ;

(2) * * * * *

(3) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕੁਰਕੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਣੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਕੁਰਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਲਤ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜੱਜਮੈਂਟ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।

4) ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਰਕੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

-7-

(5) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਮਾਵ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦਾ ਪਤਾ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।"

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ 21, **t.he** ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 32 ਜਾਂ ਉਹ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ; ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੇ, ਜੇ ਉਹ ਇੰਨਾ ਦਿਮਾਗੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਪਤਨੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਤਿਆਗ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜੇ ਕਿ, ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ.

ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪਤਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ

-8-

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਰੁਕਾਵਟ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 21 ਦੇ ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਅਮਲ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਕੀਲ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ 20 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1, ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ 13 ਮਾਰਚ, 1961 ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ 20 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਥੋੜਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ

ਇੱਕ ਦੇਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ। ਪਤੀ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਇੰਨਾ ਚਿਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਲਕੱਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਥੋਂ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. 2 ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ, ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਡਾਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ

-9-

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਕ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 3 ਅਤੇ ਪੀ. 4 ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਪਰ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਹਾ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਚਾਚਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਸੀ ਵੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਦੇਸਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਦੇਸਤ ਹਨ ਸ਼੍ਰੀ ਹਮੇਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੀ, ਅਤੇ ਪੰ. ਮਾਹੀ ਲਾਇ ਜੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਗਰਲ ਫ੍ਰੈਂਡ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਚਲੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸਨੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ 25 ਫਰਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ 25 ਫਰਵਰੀ 1963 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ

ਨਾਲ (ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ) ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅਣਬਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੱਚੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ

-10-

ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਤੀ ਆਰ.ਡਬਲਯੂ. 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਹਿੰਸਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਗੁੱਸਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਾ ਉਸਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1959 ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: -

“ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਦੇ 20 ਜਾਂ 24 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।”

ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ "ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸੁਧਾਰਿਆ"। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦਾਸੀਨ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਸਹੁਰਾ ਜੋ ਇੱਕ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿਗਨਲ ਅਤੇ ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਨੇ

ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਆਦਮੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਤਿਆਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਰਲਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ।

ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜੂਨ, 1961 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਵੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਸਕਿੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਪੱਤਰ ਉਸ

-11-

ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੱਚੀ ਤੇਬਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ"। ਜਿਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:-

"ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਸੱਚੀ ਤੇਬਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸਾਂਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਗਲਤ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰਾਂਗਾ।"

ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 1, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਪਤੇ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੇ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ

ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਬਿਆਨ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਪਤਨੀ ਨੇ S.A. 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

-12-

“ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ (ਡਾ. ਐੱਮ. ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ) ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਈ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹਾਂ”।

ਫਿਰ ਪਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

“ਮੈਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਬਿਆਨ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਬਿਆਨ 10 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਆਲੋਚਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੰਨੀ ਬੇਚੈਨ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਐਕਸਪਾਰਟ ਫਰਮਾਨ ਕਿਉਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ ਸਹੁੰ ਬਾਰੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਪਤਨੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਾ ਜੀਦਾ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ

-13-

ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦੋ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ Ex. ਪੀ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. 2, ਅਜੇ ਵੀ ਬੰਦ ਜਾਂ ਸੀਲਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਣ। ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਆਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਆਪਣੀ ਧੀ ਲਈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਡੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਪੇ ਮੁੜ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅਟੁੱਟ ਖਾੜੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਲਗਾਮ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਬਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ,

ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ.

ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੈਟਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਟੁੱਟਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਥਾਈਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਵਿਵਹਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

-14-

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਆਮ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਘਰ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼ ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਵੀ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਵੇਂ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਾਨਸਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਲ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਾੜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਗੇ; ਨਾ ਹੀ ਛੋਟੇ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨੂੰਨ, ਫਜੂਲ

ਨਾਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਗਤ ਦੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Govinder Singh

TRANSLATOR

